

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-32, 31-33, 31-34, 31-35 in 31-36

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 4, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poština hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Položaj na Daljnem vzhodu:

Vojna bo trajala pet let

Kitajci se ogorčeno branijo in so poklicali pod orožje vse moške od 18. do 43. leta starosti

Cingtao, 31. avgusta. o. Tukajšnji kitajski generali so izjavili novinarjem, da bo vojna z Japonsko trajala najmanj 5 let. Nankinska vlada nikakor ne namerava Japonscem formalno napovedati vojno, prisiljena pa bo proglasiti splošno vojno stanje.

Splošna mobilizacija na Kitajskem

Nanking, 31. avgusta. Vlada je pooblastila izvršni odbor, da naj začne izvajati čl. 3 zakona o mobilizaciji. Ta člen predvideva vpoklic pod orožje vseh vojni obvezancev v starosti od 18. do 43. leta.

Japonci pošiljajo nove čete

Sanghaj, 31. avgusta. w. Japonci se pripravljajo za svoje obrambne linije. Po cenitvah so Japonci do zdaj izkrcali zopet novih 50 do 55.000 mož.

Sporočilo Kitajske

Društvu narodov

ŽENEVA, 31. avgusta. Kitajski delegat pri DN je danes izročil generalnemu tajniku DN noto, v kateri opisuje dogodke, ki so se odigrali na Kitajskem od 7. julija do danes. Kitajska vlada poudarja v tej noti svojo voljo, da se spori urede na miren način. Po drugi strani pa kitajska vlada naglašala napadalne namene Japonske, ki je s svojimi dejanji prekršila vse mednarodne dogovore.

Sporočilo kitajske vlade se omejuje na navedbo dejstev, da seznanj z njimi člani

DN in člani posvetovalnega odbora. Drugače pa nanje nikakor ne apelira, niti ne zahteva, da bi kitajsko-japonski spor prišel na dnevni red Društva narodov.

Bombardirani ameriški parniki

Sanghaj, 31. avgusta. AA. (Havas). Ameriška ladja »President Hoover«, je po radiu sporočila, da so bombe iz letal priletele v okolico dimnikov. Ladja je plula iz Hongkonga in je imela v Vusungu vrzati sanghajske begunce.

Sanghaj, 31. avgusta. AA. Havas: Križarka »Cumberland« je pripeljala v Sanghaj 7 ranjenecov s parnika »President Hoover«. Parnik je bil bombardiran blizu Vusunga pri svetilniku na ustju reke Jangce. V bližini je bilo več japonskih parnikov, ki so vozili japonske čete.

Washington, 31. avgusta. Havas: Poveljnik ameriškega azijskega brodogradništvila Yarnell je sporočil paroplovni družbi »Dolar Line«, da naj več ne pošilja parnikov v Sanghaj. Družba je hotela preprečiti vse ameriške državljanje iz mesta.

Japonska še ni odgovorila na angleški protest

Tokio, 31. avgusta. g. Japonski listi še niso objavili besedila angleške protestne note. Zunanji minister Hirota je otvstil angleškega poslanika Dodsda, da japonska vlada ne namerava takoj odgovoriti na noto, temveč bo prej potakala na izčrpa poročila pristojnih oblasti v Sanghaju. Pri tej priliki je še enkrat izrazil obžalovanje zaradi dogodka z angleškim poslanikom pri Sanghaju.

Ameriški protest

Washington, 31. avgusta. g. Kitajsko bombardiranje ameriškega potniškega parnika »President Hoover« je izzvalo v uradnih krogih veliko presenečenje. Poudarjajo, da se je zaradi tega položaj na Daljnem vzhodu zelo poostril. Amerika je poslala nankinski centralni vladi takoj energičen protest in zahtevala odškodnino. Ameriški generalni konzul v Sanghaju je bil pozvan, naj poroča vladi o dogodkih. Ameriški strokovnjaki izjavljajo, da kitajska letala tega parnika sploh ne bi mogla zamenjati z japonskim, ker so te vrste parnikov zgrajeni povsem drugače, razen tega pa ameriške mornariške oblasti sproti obveščajo Kitajsko in Japonsko o gibanju vseh ameriških ladij v tamkajšnjih vodah. V ameriških krogih menijo, da bo Washington porabil to priliko ter razširil ameriško nevarnost tudi na Japonsko in Kitajsko. Šef ameriške mornarice Yarnell je odredil, da se ameriški parniki pred Vusungom ne smejo več zadržati. Ameriški pomorski krogi so mnenja, da je to svarilo za ameriške ladje, naj v bodoče ne plujejo več v nevarnem pasu okoli Sanghaja.

Rusija naroča vojne ladje v Ameriki

London, 31. avgusta. o. »Daily Telegraph« poroča, da je ruska vlada s posredovanjem ameriškega podjetja Carp Export & Import naročila v ameriških ladjedelnicah 3 dreadnoughte po 35.000 ton in s topovi kalibra po 16 palcev. Ladje bodo zgrajene po najnovejših tehničnih izsledkih. Stroški bodo znašali okrog 35 milijonov funtov šterlingov.

Konferenca Male antante

Med državami Male antante vlada popolno soglasje v vseh vprašanjih

Bukarešta, 31. avg. AA. Rador: Predsednik ministrskega sveta Tatarescu je jutri prišel v Sinajo in se je pred otvoritvijo konference Male antante pogovarjal s Stojadinovićem in Krofta. Včeraj so bile prve seje in je bil določen dnevni red. Konferenca bo najprej obravnavala vprašanja splošnega značaja. Dr. Krofta je tu

di izročil predsedstvo stalnega sveta g. Antonescu.

Vsi listi podčrtavajo važnost konference v Sinaji in pišejo, da bo jutrišnja uradno poročilo odločno potrdilo vzajemnost in popoln sporazum med državami Male antante.

Mussolini bo obiskal tudi Madžarsko

Že spomladi je bil dogovorjen obisk za letošnjo jesen

Budimpešta, 31. avgusta. d. Kakor znano, sta bila svoja obiska regenta Horthyja v Rimu in kralja Viktorja Emanuela v Budimpešti izvršena na pobudo min. predsednika Mussolinija samega. Po vojaški okupaciji Abesinije je Mussolini pričel akcijo za mednarodno priznanje novega italijanskega imperija tudi de jure, ki še danes ni končana. Mussolini je predvsem pregovoril države, podpisnice rimskih protokolov v prvem koraku, da bi prebili diplomatsko blokado, ki je bila tedaj osnovana proti Italiji. Kakšne načelne važnosti je bilo to za Mussolinijevo zunanjo politiko, je razvidno od tega, da so se odtejele, čeprav je poteklo že leto dni, našle samo še štiri države, ki so šle po sledi Madžarske. Mussolini se je tedaj odločil, da se bo Madžarski izkazal hvaležnega ter je tudi v svojem milanskem govoru napovedal, da se bo prijateljstvo med Madžarsko in Italijo v kratkem dokumentiralo na krasen način.

Po vsem tem sta medsebojna obiska poglavarjev obeh držav, toda že tedaj so govorili v Budimpešti, da te manifestacije prijateljstva niso izčrpane z obiskom kralja Viktorja Emanuela, in da namerava priti na Madžarsko tudi Mussolini. Takrat so govorili, da bo kralj obiskal Budimpešto spomladi, dočim bi prišel Mussolini na Madžarsko jeseni. Te govorice so se ponovile ob obisku italijanskega kralja v Budimpešti letos meseca maja in jih ni nihče demantiral. Nasprotno je bilo znano, da je min. predsednik Daranyi, ki je lani v novembru s Horthyjem odpotoval v Rim in se tam predstavil Mussoliniju kot novi šef madžarske vlade, izkoristil to priliko in povabil Mussolinija, naj obišče Madžarsko. Mussolini je tedaj izjavil, da se bo povabilu bržkone odzval, če mu bodo to dopustili državni posli, da zapusti Italijo. Kot primeren čas za obisk smatrajo bližnjo jesen.

Francovci ogrožajo Valencijo

Nov letalski napad na Valencijo, ki pa je bil pravočasno odbit

Valencija, 31. avgusta. o. V pretekli noči je bil valencijsko prebivalstvo nenadoma alarmirano, da se naj pripravi na letalski napad. Res sta se mestu približali od juga dve eskadrili nacionalističnih letal, čim pa sta prispeli v območje valencijskih protiletalskih baterij, sta se nenadoma znali v hudem ognju, tako da jima ni uspelo prodrati nad središče mesta. Spustili sta nekaj bomb le na južna predmestja. Bombe so eksplodirale sredi zelo obiljudnih okrajev in ubile tri osebe. Stevilo ranjenecov je večje. Povzročena škoda še ni ugotovljena.

Francovo prodiranje v Asturijo

Santander, 31. avgusta. AA. Navarska brigada nadaljuje svoje prodiranje v asturški pokrajini. Čete te brigade so zavzele več mest.

Boji v Aragoniji

Saragosa, 31. avgusta. AA. Boji na aragonskem bojišču se nadaljujejo z nenavadno ogorčenostjo. Oddelki valencijske vlade so tudi danes izvedli več napadov pri Al-

močvaru in Beniciti, vendar pa so nacionalisti vse napade odbili.

64 odstotkov Španije pod Francovo oblastjo

Salamanca, 31. avgusta. AA. Uradno objavljajo, da je sedaj pod Francovo oblastjo 64% vsega španskega ozemlja, pod oblastjo Valencije pa 36%. Poleg tega imajo nacionalisti v rokah še vse španske kolonije.

Napad na Madrid

Madrid, 31. avgusta. AA. (Havas) Davi so uporniki napadli severni del Madrida in v pokrajini Guadalajari. Vse napade so republikanci zavrnili.

Valencija, 31. avgusta. AA. (Havas): Po vesteh iz Almerije so republikanske čete napredovale v južnem odseku v pokrajini Granade in zavzele vasi Lajarón in Orjiva. Poročilo pravi, da je oddelek tankov prišel že blizu letališča Armilla, ki je le nekaj km proč od Granade.

Valencija, 31. avgusta. AA. Havas: Ministrstvo za narodno obrambo poroča, da so republikanska letala v zračni bitki pri Santandru sestrelila letalo znamke »Fiat«, ki je padlo v morje dve milj od rtiča Torres. Republikanska letala so bombardirala tudi motorizirano kolono blizu Cavesona de la Sal.

Neurath na kongresu inozemskih Nemcev

Stuttgart, 31. avgusta. AA. Tu se vrši peti kongres zastopnikov Nemcev, ki živijo v tujini, na katerem je včeraj govoril zunanji minister Neurath, ki je zlasti poudarjal potrebo tesnejše slika med Nemci v državah in onimi v tujini. Govoril je o uspehih nemške zunanje politike v času, ko je Neurath zopet postala gospodar svoje usode in ko je znova manifestirala tudi svojo suverenost v Porenju.

Čiščenje v avstrijski patriotski fronti

Dunaj, 31. avgusta. AA. »Neuigkeit«-tlistec napoveduje v zvezi z govorom, ki ga je imel kancelar dr. Schuschnigg na kongresu duhovnikov, da se bo v kratkem pričelo čiščenje tudi v vrstah patriotske fronte. Urditi se bo morala tudi zadeva nemške gimnastične zveze, v kateri so se, kakor vse kaže, vgnezdili narodni socialisti.

Iz državne službe

Beograd, 31. avgusta. p. Uradniški pripravnik Milorad Urošević v ljubljanski tobačni tovarni je imenovan za monopolnega pristava v 8. položajni skupini.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE

Curli, 31. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 16.3025, New York 435.62, Bruselj 73.475, Milan 22.95, Amsterdam 240.25, Berlin 175.10, Dunaj 80 — 82.10, Praga 13.20, Varšava 82.40, Bukarešta 3.25.

Trubar je nekam zamišljen

Kratek izprehod po razstavi slovenskega novinarstva na velesejma, ki bo jutri svečano otvorjena

Ljubljana, 31. avgusta. Primož Trubar se ne počuti prav dobro. Glavo je sklonil, pest je stisnil in nekam zamišljen in zaskrbljen se zdi. Kdo ve, kaj mu je. Jutri ob 10. uri ga bodo slovesno pokazali otrokom 20. stoletja. Nemara ima tremo. Ali pa mu družina ne prija. Diplomati in baron Ziga Herbenstein ni daleč od njega. Pa Valvazor je tudi v bližini.

Ostali so pripravljeni na najhujše, sodeč po njihovi samozvesti in ponosni fizionomiji. Vodnik, Bleiweis, Einspieler, Cegnar, Levstik, Jurčič; vsi so korajžni, kakor bi se veselili, da so naposled le razstavljeni. Se ženske, ki pomotajo okoli njih, opravljajo svoje delo s primernim dostojanstvom vprico teh utemeljiteljev in graditeljev slovenskega novinarstva.

Kipar Kogovšek je dokončal svoj »simbol slovenskega novinarja«. To bo presečenec za masovnika. Nihče drugi nego desetletni brat je ta simbol. Tudi on s pogumom gleda na grafikon in modele ter na radioaparate, ki brne pod njim. Smotilja se in poredno mežika. Očitno ne verjame v take iznajdbe. Morda si misli, da so izkušnja samega zlodja. In morda se ne moti.

Radiotelegrafist Viktor Hassel pa mirno vrti kolesčka in posluša New York, Pariz, London, Moskvo, Berlin, Rim in Tokio. Aparati brne: 20. stoletje kljubuje preteklosti in napoveduje čudovito bodočnost.

Gospod ravnatelj je dobre volje kar je jamstvo, da gre vse v redu in da bo jutri novinarska razstava točno ob 10. uri res svečano otvorjena. Le mir božjega mu ne privošči. Sluge ga preganjajo po vsem velesejmu. Beograd, Beograd kliče! Zagreb bi rad govoril!

Pa ne samo Beograd in Zagreb in Ljubljana, ampak tudi vse ostale. Kje je predsednik, kje je tajnik? Halo, halo, kje je predsednik. Gospod tajnik že se soka

okoli cenzure in govori, govori in govori, da ne pride nihče drugi do besede. Je že prav.

Gospod tajnik dopoveduje, da je vse okoli njega sama znanost, čista znanost. Znanost gor, znanost dol, člen 69 tiskovnega zakona, to je glavno in važno. Znanost je lahko pretkana zvijača.

Gospod Feldstein čisti »magacine«. Kaj so v naši branži magacini, boste izvedeli jutri. Ni mesa ne kruha in klobas v teh magacinih, v njih je hrana za stroje, ki so čudo vseh čud. Pridite in ogledite si jih jutri in v nadaljnjih dneh na velesejmu.

Gospod tajnik noče nič slišati o členu 69. V glavo mu je šinila druga misel. Rokopise in gravure je zbral, ki so vredne stotisoč in pol milijona dinarjev na zlati podlagi. Zdalj je prilika, da opozori pristojne ljudi na vse eventualnosti. Čl. 69 namreč ne ščiti tuje dragocene imovine.

V vseh paviljonih delajo s polno paro. Ni še vse na mestu in delati bo treba popoldne in vso noč. Narejeno pa bo vse, čeprav je Trubar zaskrbljen. Seveda, v njegovih časih je šlo vse bolj počasi. Tisto brnenje radioaparatorov mu tudi ni posebno po godu.

Stevilni radovedneži ne morejo mimo novinarskih paviljonov. Vrtihotaplajo se v paviljone in strnjijo. Zdalj pa verjamejo, da bodo slovenski novinarji res nekaj posebnega pokazali. Časi so pač taki, da so ljudje nezaupljivi. Novinarskih rac ne morejo pozabiti in so menda mislili, da bo vse skupaj velika raca. Kdo bi jim zameril. Ne vedo pač, da novinarji niso vedno krivi, ako ni vse v resnici tako in res, kar je z velikimi črkami napisano v novinah.

Po zmagi naših plavčev nad češkoslovaškimi

Zmaga dokazuje velik napredek našega plavalnega sporta

Ljubljana, 31. avgusta. Včeraj smo poročali o krasnem uspehu Jugoslovije, ki je v plavalnem dvoboju v Dubrovniku zmagala nad Češkoslovaško. V našem poročilu je bilo pomotoma omenjeno, da je v štafeti 4 x 200 metrov zmagala Češkoslovaška, dočim je bilo baš nasprotno. Prva je prišla na cilj Jugoslavija v času 9:24.1, kar je mnogo boljše od obstoječega jugoslovenskega rekorda, češkoslovaška štafeta je pa dosegla 10:00., torej v morju čas, kakor ga skoraj nedolgo dožive ilirijanska štafeta v Ljubljani v sladki vodi. V poročilu je manjkala tudi domača mešana štafeta, kjer so zmagale Čehoslovakinje in sicer v času 4:14.4, dočim je bila Jugoslavija s časom 4:20.4 druga. Omeniti moramo še izvrstne čase posameznikov v štafeti 4 x 200 m, kjer so plavalci Ciganović 2:22.6, Žižek 2:25, Dežilipis 2:19 in Wilfan 2:14.5. Wilfanov čas je naravnost sijajen, saj je v Evropi malo plavčev, ki ga dosegajo.

Zmaga Jugoslavije nad Češkoslovaško v plavanju je res pomemben uspeh in dokazuje velik napredek našega plavalnega sporta. To velja zlasti za naše plavčeve, ki predstavljajo poleg Nemcev in Madžarov najboljše kvaliteto v Evropi. S ponosom pa lahko ugotovimo, da so k zmagi v glavnem in bistveno pripomogli Slovenci, odlični člani ljubljanske Ilirije, Wilfan, Cerer, Wernerjeva, Zihlerl in Žižek, ki je sicer član dubrovniškega Juga, a je rojen Slovenec, sin direktorja Zveze za tujski promet dr. Cirila Žižka. Od vseh plavčev je največkrat startal Wilfan, ki je plaval na 100 prosto, 100 hrbtno ter v mešani štafeti 3 x 100 m in štafeti 4 x 200 m. Dosegel je na 100 prosto 1:00.8, na 100 m hrbtno 1:11.8, v mešani štafeti je postavil z 59.8 rezultat svetovne marke, prav tako tudi v štafeti 4 x 200 m z 2:14.5. Japonci so na lanski olimpijadi plaval: 4 x 200 m 8:51.2, povprečno vsak 2:12.9. Torej je Wilfanov čas za pol drugo sekundo slabši.

Tudi Cerer je boljši od tekme do tekme in spada danes že v razred najboljših plavčev v Evropi. Že lani se je postavil, ko je gladko odpravil dva znamenita nasprotnika in sicer Lengarya v Budimpešti in Čeha Erberta v Marijskih Laznih. Tudi letos je Tonček v izvrstni formi, saj je n. pr. v borbah za Jadranski pokal zmagal v vseh šestih nastopih in pred njim je moral kloniti tudi izvrstni Bertetti. V Dubrovniku je imel Cerer kar dva nevarna nasprotnika, Erberja in Abelesa. Cerer se je otresele obeh in plaval 2:52, torej spet mednarodno dober čas in boljši od jugoslovenskega rekorda. V mešani štafeti je plaval Cerer 100 m v 1:13.6, to je pa že prvovrsten čas. Bravo, Tonček! Le tako naprej!

Mlada Wernerjeva sicer še ni bila kos rutiniranim Čehoslovakinjam, vendar je tudi plavala na 200 m znatno pod rekordom v 3:30.3. Še nekaj nastopov in internacionalnih srečanj pa bo kmalu med najboljšimi.

Krasen je tudi Zihlerlov uspeh — zmaga nad Čehoslovakom Leickertom, ki se mu je naš mladi Branko revanžiral za lanski poraz na berlinski olimpijadi. Leickert je bil taktat 9, Zihlerl pa 10., a v Dubrovniku je

pustil Zihlerl Čehoslovaka za tri točke zadaj. Od ostalih plavčev je treba omeniti še uspeh Dežilipisa zlasti na 400 metrov s časom 5:01 in drugi najboljši čas v štafeti 4 x 200 metrov, kjer je plaval 2:19, a iznenadil je tudi Žižek, ki je bil na 400 metrov 2. s časom 5:07.6, v štafeti je pa plaval 2:52.20, za njegov prvi internacionalni nastop dober čas, zlasti če upoštevamo, da je bil nekoliko bolan.

Naši plavčevi so se torej imenitno odrezali, dočim so imeli Čehoslovaki glavno orožje v damah. Zmagali so v vseh damskih disciplinah. Naše plavčice sicer tudi močno napredujejo in so od leta do leta boljše, vendar še ne dosegajo mednarodne kvalitete.

Tudi v waterpolu smo zaznamovali dve pomembni zmagi: nad Čehoslovakom s 4 : 3, a reprezentanca Dubrovnika je porazila reprezentanco Prage s 3 : 2. Tako smo se Čehoslovakom revanžirali za poraz v Marijskih Laznih, kjer so prvi dan zmagali s 6 : 1.

Tri ameriška letala uničena v Parizu

Pariz, 31. avgusta. o. Na letališču v bližini Pariza so neznani razstrelili tri ameriška letala in hangar, v katerem so bila shranjena. Pod vsako letalo so položili peklenški stroj. Trije stroji so eksplodirali in popolnoma uničili tri letala ter hangar, četrto letalo pa je ostalo nepoškodovano, ker stroj pod njim ni eksplodiral. Splošno sodijo, da so letala razdeljali tajni agenti španskih nacionalistov, ker so bila namenjena španskim republikancem.

Drummond se ne bo vrnil v Rim

London, 31. avgusta. o. Poročajo, da je angleški poslanik v Rimu sir Eric Drummond dobil po smrti svojega brata naslov earla od Perth, zaradi česar se ne bo več vrnil na svoje poslaniško mesto v Rim iz rodbinskih razlogov.

Od 1. septembra do 12. septembra

LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popusta na železnice, parobrodarje.

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—.

RAZSTAVA SLOV. NOVINARSTVA

Razstava Indija. Materi za otroka. Umetnost. Vrtinarstvo. Etnografske slike. Zoo. Male domače živali. Industrija, obrt.

Tekmovanje harmonikarjev 12. IX.

KRASNO KARAVATICE

VELIKOMESTNI VAHNETI

popoldanske predstave marionet.

Vabimo Vase!

— 22.15: Čimermanov trio. — Konec ob 23

Izjema med našimi bolnicami

Biograd na moru ima najlepšo bolnico v Jugoslaviji

Ljubljana, 31. avgusta. O Biogradu na moru se sliši pri nas malo, čeprav ima za seboj bogato zgodovino in je igral v življenju hrvaškega naroda že opetovano vlogo. Poznamo ga le tisti, ki so že kdaj bili v njem ali pa ki so se vozili mimo njega po morju gor od Splita, odtod šibenika proti Sušaku ali nazaj. Prebiva pa v njem stalno več Slovencev, uslužbenih v uradih ali sicer zaposlenih. Kot letovišče je Biograd na moru sploh bolj malo znan. Zasluži pa, da bi ga ljudje bolje poznali. Med redki dalmatinskimi kraji ima namreč v neposredni bližini velik, krasen borov gozd, ki zanj obdaja vzorno skrb in ki mestu ni samo v okras, temveč bo nedvomno postal v doglednem času tudi njegova največja privlačnost. V tem pogledu spada Biograd na moru med najsrečnejše dalmatinske kraje, saj je zlasti srednja Dalmacija pusta in gola, da ne vidiš zlepa zelenega borovca.

Pa še nekaj ima Biograd na moru, kar pogrešajo druga mnogo večja mesta ne samo v Dalmaciji, temveč tudi drugod po državi, namreč krasno, moderno urejeno bolnico, odprto komaj 3 leta. Če pogledaš to sliko, ne boš verjel, da vidiš na nji bolnico, zlasti pa ne bolnico v Jugoslaviji. Misliš, boš, da vidiš velik sanatorij, moderen hotel ali kaj podobnega. V resnici je pa to »Banovinska bolnica vitezkega kralja Aleksandra I. Zedmitelja«, zgrajena iz državnih in banovinskih sredstev. Vsi, ki se vozijo mimo Biograda na moru, občudujejo to krasno poslopje in zavidajo bolnikom, ki se ležijo v tako lepi, na tako posrečeno izbranim prostoru zgrajeni bolnici s krasnim razgledom na morje.

Zgleda sem se pri upravniku bolnice g. dr. Barišiču, specialistu za kirurgijo. Ljuboznivo me je sprejel kakor znanj biti ljuboznivo in gostoljubni naši Dalmatinci. Ko sem mu povedal, da bi si rad ogledal to po mojem mnenju najlepšo bolnico v Jugoslaviji, je bil takoj pripravljen razkazati mi jo od vrha do tal. Na obrazu ima napisano, da je ponosen na svojo bolnico. Saj je pa tudi po pravici ponosen, kakor bi bil na njegovem mestu ponosen vsak drug zdravnik, če bi mogel upravljati tako bolnico. Bolnišnice poslopje je trnadstropno, arhitektonsko zelo učinkovito. Ima dvoje stranskih poslopij, v prvem je pralnica in likalnica, v drugem pa mrtvašnica s proekturom. Zadaj v pritličju so pisarniški prostori, vsi svetli, lepo opremljeni, da nimaš vtisa, da si prišel v bolnico. Tega vtisa pa tudi nimaš, ko greš naprej v druge prostore. V prvem nadstropju takoj pri pisarnah je še večja soba za prebivanje bolnikov in pa kopalnica, kamor pride vsak bolnik, da ga ostržejo, obrijejo in temeljito okopeljejo, predno pride v bolniško sobo. Upravnik mi je dejal, da strogo pazi na to, da ne pride v bolnico noben bolnik z gnojnimi ranami. V pritličju je na prednji strani moški odelček, kjer so vse sobe kakor v sanatoriju. Vse je belo, vse vzorno snažno in čisto. V največjih sobah so po štiri postelje, v nekaterih pa samo po dve. Vse sobe imajo vrata v obliki velikih oken na krasen balkon, okrašen s cvetjem. Tako se lahko bolniki po mili volji sončijo in zračijo, obenem pa uživajo čaroben pogled na morje po vsej dolžini otoka Pašman in gledajo mimo vozeče parnike. V drugem nadstropju je ženski odelček, v tretjem pa odelček za otroke in lepa, moderno opremljena operacijska soba. V vsej bolnici je samo ena sobica II. razreda, vse drugo je III. razred. Pri nas bi si obilzili bolniki vse prste, če bi imeli na razpolago tako bolnico I. razreda.

Široko stopnišče je v vsakem nadstropju zopet lepo okrašeno s cveticami v lon-

cih. Sploh vidiš na vsakem koraku skrbno roko večšega upravnika in njegovo vzorno prizadevanje, da bolnico ne samo ohrani v najlepšem stanju, temveč da jo še sam po svojem dobrem okusu v opremi izpopolni in okraši. Na vrhu poslopja je prostrana, deloma krita terasa, kjer se solnčijo bolniki s kostno tuberkulozo. Upravnik g. dr. Barišič je dal sam napraviti za te bolnike nad vzglavjem posebne ščite proti soncu tako, da ima bolnik vedno glavo v senci, vse telo pa na soncu. Sekundarni zdravnik ima v bolnici lepo opremljeno sobo, kjer tudi stanuje. Usmiljenke imajo tudi lepo sobo, kraj nje pa prijazno kapelico.

V bolnici je pa samo 85 postelj in okrog 20 rezervnih postelj, kar je za tako veliko poslopje v naših obeh nekaj izrednega. Mi smo se namreč že navadili, da ležita po dva bolnika na eni postelji, drugi pa kar na tleh in po hodnikih. Če bi ravnali z bolniki tako grdo v Biogradu na moru, bi jih lahko ležalo v bolnici tudi 500. Toda upravnik pravi, da dokler bo on na tem mestu, ne bo dovolil, da bi se bolnica natrpała z bolniki ali da bi se pojavila v nji ssepa, kar je v primeru prenatrpanosti vedno mogoče. Res, zavidajo lahko bolnikom v tej bolnici, posebno če jih primerjaš z našimi. Tam vse belo, snažno, solnčno in zračno, pri nas vse mračno, zatohlo, smrdelico in žalostno. Tam dobi bolnik vtis, da so ga pripeljali zares v okrevanje, v hišo odhoda, počitka in miru, pri nas se pa ne more otresti vtisa, da je prišel v ječo. V taki bolnici, kakor jo ima Biograd na moru, imajo tudi zdravniki mnogo lažje posel, saj gre zdravljenje bolnikov lažje in hitreje od rok, če pomaga zdravniku bolnikov optimizem, njegovo veselje do življenja in trdna vera v ozdravljenje. V naši bolnici je težko dobiti tako vero. Biogradska bolnica je kot rečeno banovinska, v njo pošiljajo bolnike tudi iz drugih krajev primorske banovine, posebno one s kostno tuberkulozo. Prvenstveno je pa namenjena Biogradu in krajem v njegovem območju. Oskrbina znaša 30 din dnevno in od tega plača bolnik samo 5%, za 95% pa zadolži banška uprava obično. Tudi v tem pogledu je ta bolnica izjema med našimi bolnicami, ker plačujejo bolniki v nji le malenkostne prispevke.

Vse banovine bi morale poslati v Biograd na moru svoje zdravstvene referente, da bi si ogledali to bolnico in njeno vzorno ureditev. Posebno priporočljivo bi bilo to za našo banovino. Biograd na moru je v primeru z Ljubljano vasica in tudi po svojem pomenu se še daleč ne more primerjati z njo, pa ima vendar bolnico, za katero ga lahko Ljubljana zavidava. In še nekaj vidiš tu, da namreč bolnica ne spada v mesto, niti ne v njegovo neposredno bližino. V Biogradu na moru stoji bolnica precej daleč izven mesta, obrnjena proti jugozapadu, da ima od ranega jutra do večera sonce. Za bolnico je veliko ograjeno zemljišče, kjer so že zasadili borovce, da bo imela bolnica v doglednem času še krasen gozd. *Jože Zupančič*

Čebele v hlačah

Madžarski listi poročajo o neprijetnem doživljanju kmeti Antona Kertesa. Prijateljeli so Kertesu evetovali, naj začne gojiti čebele, kar je tudi storil. Ker pa pridelek medu ni bil posebej dober, je stresel Kertes oba roja v posodi za mleko, ju zavezal s papirjem in se odpravil z vlakom v Budimpešto, kjer je hotel čebele prodati. Obe posodi je postavil v vagonu pod klop. Čebele so pa prigrizle papir in zlezle Kertesu za hlače. Čim je začutil čebele za hlačami, je Kertes od strahu kar odpradel in delal je tako čudne

grimase, da sta dve ženski takoj odšli iz kupeja in opozorili druge potnike nanj. Mož si ni vedel pomagati in končno je s seboj hlače ter stresel skozi okno čebele iz njih. Nevarstvo je pa hotela, da je baš privo-til mimo brzovlak in mu odnesel hlače. Ta čas je prišel sprevednik in potnika brez hlače je smatral za norca. Briž je zaklenil kupe. V Budimpešti sta pa prišla dva krepka moža in dejala presenečenemu Kertesu, da sta krojača in da mu morata pomešiti hlače. V resnici sta ga pa zvezala, mu nataknila prieljni jopič in ga odpeljala v umobolnico. Tri dni je trajalo, predno je mož prepričal zdravnika, da ni norec, temveč da so vsega krive čebele.

Adela Sandročkova umrla

Že v zgodnji mladosti je z velikim uspehom nastopala na gledališkem odru

V Berlinu je včeraj po daljši bolezni umrla popularna dramska in filmska igralka Adela Sandročkova. Adela Sandročkova je bila rojena 19. septembra 1864 v Rotterdamu kot hčerka trgovca, ki je bil poročen z znano holandsko igralko Sandročkovo. Po materi je Adela podedovala talent za gledališče in že v mladih letih je nastopala na odru. Prišla je v Berlin, kjer je igrala v gledališču že s 16. leti, pozneje je pa nastopala v Meinengenu, kjer se je sestala z znamenitim, nepozabnim Kainzom, ki mu pa

Adela ni bila vseh in ni hotel z njo nastopati na odru. Vrnila se je v Berlin, potem je pa odšla v Moskvo ter sodelovala pri raznih manjših odrih. »Odkrili« so jo pa

VEDA IN ŽIVLJENJE
Zdravnik: Milostiva, priporočam vam pogosto kopeli, izprehode na svežem zraku in lahke obroke.
Mož: No, kaj je dejal zdravnik?
— Da moram najprej v Benetke, potem pa v St. Moritz in takoj si moram kupiti lahko poletno obleko.

PODOBNOST
— Vi zadevate v te želje kakor otroka.
— Gospod, meni mora iti delo hitro od rok.
— Hotel sem reči, da udarjate kakor otroka — nikoli ne zadene dvakrat na isto mesto.

10.000 ovac prepeljejo z letali

V nobeni drugi državi na svetu se ne razvija letalstvo tako hitro in uspešno kakor v Rusiji. To je tudi razumljivo, saj je ruski narod tako rekoč šele začel živeti, njegove sile se še le zdaj razmahnele in njegova zemlja je tako prostrana, da se potreba po visoko razvitem letalstvu kar sama vsiljuje. Kako visoko je že razvito letalstvo, nam priča poročilo turkmenskega civilnega letalstva, ki je v prvih šestih mesecih tekočega leta prepeljalo blizu 24. potnikov. Ta napredek je tembolj presenetljiv, ker Turkmenci do revolucije niti vlakov in avtomobilov niso poznali. Razen tega prevažajo letala v turkmenski oblasti redno tudi pošto in blago v kraje, kamor so prihajale prej samo karavane velblodov. V naseljene kraje v puščavi Karakum dovažajo letala sočivje, sadje, galanterijsko in drugo blago.

V avgustu so pa dobila težka letala turkmenskega civilnega letalstva zanimivo nalogo. Prepeljati morajo iz velike ovčje farme v Ašhabadu 10.000 ovc v Tassauz. Prvi transporti so že pokazali koristnost letalstva v gospodarskem življenju države. 550 km dolgo pot iz Ašhabada do Tassauza preleti natovorjeno letalo v petih treh urah. Prevoz ovac z letali je mnogo cenejši in udobnejši, nego po zemlji, kar zahteva slednji mnogo časa, pa tudi kmrili in napajati je treba drobnico čisto v krajih, kjer je zelo težko dobiti krmno ali vodo.

Iz Trbovelj

— Šolske vesti. Šolsko leto se prične na vseh narodnih šolah v Trbovljah 1. septembra, ko bo naknadno vpisovanje v I. razred. Otvoritev služba boža bo v četrtek, 2. septembra, redni pouk pa se prične 3. septembra. Vse učiteljske naj se javi na službo že 30. avgusta radi nujnega in neodložljivega dela. — Vpisovanje v strokovno nadaljevalno šolo (obrtno) v Trbovljah-Vode bo za šolsko leto 1937/38 za vse vajence v ponedeljek 30. t. m., za vajence pa v torek 31. t. m. od 16. do 18. ure popoldne. Vsak naj prinese k vpisu zadnje šolsko spričevalo.

— Gradbena delo. Občina je pričela ta dni graditi še dve stanovanjski hiši v takozvani koloniji »Lehring«, namenjeni rudniškim upokojencem. Z zidavo teh hiš, ki jih gradi zidarsko podjetje Božič, je občina doprinesla zopet majhen prispevek k odstranitvi stanovanjske krize v Trbovljah, ki postaja od leta do leta občutnejša.

— Sokolska tombola. Kako prikljubljeno so v Trbovljah tombole, kaže rekordem poset vsake tombole, pa naj jo pridedi katerokoli društvo. Da nudijo svojim obiskovalcem lepe in praktične dobrote, posamezni prireditelji kar tekmujejo med seboj. Izmed vsakoletnih tombol je postala najbolj popularna in skoraj že tradicijska tombola sokolskega društva, ki prekresa vse ostale v Trbovljah, tako po vrednosti dobrot, kakor po številu obiskovalcev. Da nas bo v polni meri zadovoljila tudi letošnja sokolska tombola, ni dvoma, saj šteje med svoje glavne dobrote motorno kolo znamke N.S.U., vredno 12.000 din, radioaparati trdke »Tesla«, dvoje koles (moško in žensko), dragoceno fotoaparati, pozlačen servis za turško kavo, jedilni pribor (krompiran) za 6 oseb, krasen električen lestenec, električen likalnik, dragoceno žensko manikuro, stensko uro in še nad 500 drugih lepih in praktičnih dobrot. Tombola bo v nedeljo 12. septembra.

— Oselne vesti. Z novim šolskim letom so premeščene na šole v Trbovlje in k Sv. Katarini sledeče nove učne moči: na šolo Trbovlje-Vode gđ. Čoter Olga iz Velenja, David Ruža iz Loč pri Konjicah, Zmavc Viktorija iz Starega trga pri Logatcu ter g. Pavčič Marjan iz Rovt pri Logatcu. Na šolo pri sv. Katarini gđ. Korosec Ženi iz Izlake p. Zagorju in Dolanc Ana iz sv. Andreja v Slov. gorah. Na šolo Trbovlje-trg pa gđ. Bahovec Josipina iz St. Lenarta nad Laškem, g. Kirmovec Franc iz Podgrada in Vidmar Miroslov iz Marenberga. Vsem novodošlim želimo, da bi se dobro počutili pri nas. V Ljubljano pa je bila na lastno prošnjo premeščena upraviteljica dekleške šole Trbovlje-Vode g. Grlic Dragica, ki je službovala v Trbovljah 12 let. Tudi nje želimo obilo uspehov na novem mestu.

DOBRA KUCHARICA

Na ulici se srečata dva prijatelja.
— No, kako ti je skuhala žena prvi obed?
— Nikar me ne vprašuj. Celo vezano kuharsko knjigo je prismočila.
— SRECA V NESRECI
— Torej ta cigán je vas v gozdu slekel do srca?
— Da, k sreči nisem imel na sebi srajce, sicer bi mi bil ukradel še to.

Zopet princ Mdivani

V Benetkah se je zaročil zadnji treh princev Mdivani David

Imena treh princev Mdivanijev, Sergeja, Davida in Alexisa, ki so pobeželi s svojim očetom, obubožanim gruzinskim knezom, med boljševiško revolucijo iz Rusije, so se pojavljala v povojnih letih kakor meteorji. Mladi princji so zahajali v najboljše družbo. Oče je ostal v Parizu, sinovi so pa odpotovali v Ameriko, kjer

je knez, naslov takrat odtehtal še znatno premoženje. V Ameriki so se jim hitro odprla vrata v visoko družbo. Vsi trije princji so bili lepo raskleni, elegantni in zelo dobro vzgojeni. Kmalom so jih v Ameriki spoznali kot lepe prince Mdivanije. Pozneje so se proslavili tudi s porokami in ločitvami, senzacionalnejšimi od njihovega prihoda v ameriško družbo. Najstarejši, Sergej, se je poročil s slav-

no filmsko igralko Polo Negri, pozneje pa z bogato vdovo Mary Mc. Cornicovo. Pred leti se je ubil, ko je padel s konja. Najmlajši brat je imel takoj v začetku svoje kariere več sreče. Oženil se je prvič z bogato Louise van Allinovo, pa se je kmalu ločil. Pri tem je pa dobil toliko denarja, da je bil gmotno preskrbljen. Drugič se je poročil z najbogatejšo nevesto Amerike, vnučkinjo milijarderja Wollwortha, Barbora Huttonovo. Pa tudi ta zakon ni trajal dolgo. Ločena princesa Barbora Mdivani se je omožila z nemškim grofom Reventlowom, Alexis Mdivani je pa postal žrtve avtomobilske nesreče v Španiji. Oba sta postala žrtvi svojega brezskrbnega življenja in pehanja za močnimi doživeti.

Od treh bratov je ostal živ samo David, ki je bil poročen s filmsko igralko Mae Murray. Tudi njo je bila za nekaj časa otarala njegova knežja krona. Nedavno se je seznanil na Lidu v Benetkah z bogato Američanko Murriel Johnsonovo in čez štiri dni sta bila že zaročena. Malo je pa verjetno, da bi bil njun zakon srečen, ker je že nekako v krvi teh princev, da se vsake žene hitro naveličajo. Najbrž se bo tudi David kmalu ločil ali pa ubil, kakor sta se njegova dva brata.

RAZMETAVANJE DENARJA

— Očča, kaj se pravi razmetavati denar?
— Denar razmetava tisti, dragi sinko, ki nosi recimo dolgo brado in povzru še kravat.

PLEMENITA RASA

— Za boga, Marička, pokličite brž živinozdravnika, naša angorska mačka je omedlela!
— Revica, kaj se ji je pa pripetilo?
— Pomislite, od groze je omedlela, ker je zagledala pred seboj misko.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— In kakšen neposreden dobiček imajo od tega?
— Dvojen: upropaščajo nasprotnika in pri tem sami bogate, na drugi strani pa izpodirajo s svojim blagom s trga angleško blago.

— In Anglija to trpi?
— Anglija plačuje za napeke, ki jih je storil njen minister Lloyd George, ko je ob skedpanju miru priznal Sovjetu in podpiral gospodarsko obnovitev Nemčije na škodo razdeljanega ozemlja. Lloyd George se je zmotil. Posledice njegove zablude so bile, da so nastali v Angliji prvič v zgodovini notranji nemiri, da Anglija ni več odgovarjala na neposredno izizivanje, kakor v prejšnjih časih, ko je bilo v njenih obeh vsako izizivanje casus belli. Zdaj pa odgovarja na izizivanje samo z diplomatskimi notami, pa še te so pohlevne, polne praznih fraz.

Oče Didier se je priklonil Killferonovi in zaključil z ostro izjavo:
— Glejte, gospa, zakaj sem raje mislil, da ste Irka.

78

Grizla si je ustnice, toda odgovorila ni. Jean de Mervent je vprašal misijonarja:

— Kako dolgo ste že odsotni iz Kitajske, oče?
— Svojo misijo sem zapustil ženi v oktobru. Sedem mesecev bo tega. Zakaj vprašujete?
— Ker boste našli položaj izpremenjen.
— Kaj, da bi bili Sovjeti odpovedali...?
— To ne. Toda njihov varovanec mora računati že z nasprotnikom, ki ju ne more kar tako podcenjevati.
— Tujca?
— Ne, Kitajca. Dva generala, ki kažeta zadnje čase izredno agilnost. Prvi je Čang-So-Lin, ki ima svoj glavni stan v Mukdenu...
— Star lisjak, — je menil oče Didier, — ki ga pa nemara kaj malo mlka nastopiti v Pekingju.
— Vse kaže, da so ga privedli do tega tehni argumenti, ustrežajoči njegovemu apetitu, — je pripomnil atase porogljivo. — Na drugi strani je pa Sun-Cuang-Fang, guverner petih provinc Srednje Kitajske, ki brani Šanghaj. Njegove čete so dobro oborožene, opremljene z vsem in bogato preskrbljene z vojnim materijalom. In kar je neverjetno, te čete redno dobivajo plačo...
— Ni mogoče!
— Da! In to še v blesteh srebrnih mehiških dolarjih. Omeniti moram, da je obšla pri prvem izplačilu močvasta taka groza, da so preluknjali kovance na svojih bodalnih, da bi se prepričali, če ni so svinčeni.
— Kakor vidim so torej zdaj te čete podobne

vojski. Ali je bilo pa obenem mogoče kar čez noč izpremeniti njihovo mentaliteto?

— Razumem vašo rezerviranost, — je dejal atase smeje. Bojevniški Nebesne države imajo to skupno z vojski iz pravljic, da jih lahko oblečete v poljubno barvo, pa ne boste dosegli nobenega drugega uspeha: v prvi nevernosti vam odgovorijo. — Pa tudi proti temu se je našla pomoč, vsaj v armadi Čang-So-Lina. Imamo so vrstili okrog tri tisoč Rusov — toda belih.

Grof de Brancottin je postal pozornostni.

— Belih? — je ponovil.

— Da, tri tisoč emigrantov, ki so se dali uvrstiti pod zastavo Čang-So-Lina, čim so zvedeli, da se nameravajo te kitajske čete boriti proti vplivu Sovjetov. To so bili večinoma bivši uslužbenci železnice Vzhodne železnice na Kitajskem, ki so zapustili svoja mesta, ko so dobili redni nadzor nad železnico, da bi ne delili usode nasrečnega ravnatelja Ostroumova, ustreljenega brez obzora na povelje iz Moskve.

— Komu se pa pripisuje ta izprememba? — je vprašal oče Didier.

De Mervent ni takoj odgovoril.

V tem pogledu stoni vse samo na domnevah in ugibanjih. Orožje in strelivo sta angleškega izvora.

Lady Helena Killferonova, ki je nekaj časa molče poslušala, se je nenadoma oglasila:

— Ali ni bila to morda firma Revolving Rifles Co iz Manchestra?

— Dobro ste poučeni, gospa, — je ugotovil de Mervent.

— Kdaj je pa nastala ta izprememba? — je vprašala Angležinja.

— Komaj dober mesec bo tega.

Angležinja je zadržala pomemben nasmeh.

— Zares, mar ni sir Ismail Hawkstone tisti, ki ima nadzorstvo nad Revolvingom?

Misijonar in atase sta se vzdružila odgovora.

— Da, — je ušlo Robertu iz ust.

Po nasmehu Angležinje je spoznal, da je izgovoril eno besedo preveč.

— Vidim, — je dejala, — da ga ne poznate samo po imenu. Kaj se ne mudi tudi on v Šanghaju?

Na to vprašanje ni nihče odgovoril. Ta molk pa še daleč ni mogel zbežati Angležinje, nasprotno, vse je kazalo, da z vso vneto osredotočeno svoje spomine.

— Počakajte!... Ze vem, tako bo to. Odpotoval je iz Kalkute zadnje dni marca, takoj po svoji poroki. Saj menda veste, da se je oženil.

Še vedno ni bilo nobenega odgovora. Angležinja je pripomnila:

— V Šanghaju se je moral izkrečiti v aprilu... zdaj smo pa na koncu maja. Ali niste pravkar dejali, da je komaj dober mesec tega, ko se je pričela reorganizacija Čangove in Sunove vojske?

Nadjujeje je zares čudovito...

Nastala je zadrega. Povsem nepriljubeno si je lady Killferonova prižgala cigareto in nadaljevala svoja razmotrivanja: